

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 24 października 2024 r.
sprawy **D. G.** ,
skazanego za popełnienie przestępstw z art. 148 § 1 k.k. i innych,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego,
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach,
z dnia 18 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 184/23,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach,
z dnia 20 stycznia 2023 r., sygn. akt IV K 116/22

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić D. G. od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 20 stycznia 2023 r., sygn. akt IV K 116/22, uznał oskarżonego D. G. a za winnego tego, że:

1. „w nocy 17 grudnia 2021 r. w R. w mieszkaniu przy ul. [...]. działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia E. F. poprzez kilkakrotnie zadawanie uderzeń pięściami w twarz, a następnie poprzez kilkakrotne

zadanie uderzać kostką betonową w głowę, spowodował u niej liczne obrażenia, w tym rany tłuczone głowy w okolicy czołowej, potylicznej i szczytowo- ciemieniowej, wielokrotne złamania kości twarzoczaszki, pokrywy i podstawy czaszki, krwotoki śródczaszkowe, liczne stłuczenia mózgu, silne przekrwienie i obrzęk mózgu oraz rany tłuczone palców obu dłoni i ranę ciętą palca V ręki prawej, które to obrażenia skutkowały jej zgonem w dniu 18 grudnia 2021 r. ok. godz. 09:00.”, tj. przestępstwa z art. 148 § 1 k.k.,

2. „w nocy 17 grudnia 2021 r. w R. w mieszkaniu przy ul. [...] działając z zamiarze bezpośrednim usiłował pozbawić życia X.Y. poprzez kilkakrotnie zadawanie uderzeń pięścią w twarz, a następnie poprzez duszenie, czym doprowadził ją do stanu nieprzytomności, jednak zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zachowanie samej pokrzywdzonej i jej przeżycie, powodując u niej obrażenia w postaci złamania nosa, stłuczenia twarzy, głowy i nosa, krwiaka wargi dolnej, stłuczenia ręki lewej, stłuczenia szyi i liczne zasinienia pleców, szyi i twarzy, które to obrażenia naruszyły czynności jej ciała na okres powyżej siedmiu dni”, tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

przyjmując, że oskarżony przestępstwa te popełnił w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, w ramach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k., na podstawie art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. skazał go na karę 25 lat pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku);

3. „w okresie od października 2014 r. do końca 2017 r. w R. działając czynem ciągłym w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dopuścił się wielokrotnie wobec małoletniej poniżej lat 15 X.Y. innej czynności seksualnej poprzez dotykanie jej ciała, w tym piersi, pośladków i narządów intymnych”,

tj. przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt 2 wyroku);

4. „w dniu 17 grudnia 2021 r. w R. ok. godz. 21.00 na ul. [...] oraz po dzielnicach H. i K., prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny, tj.

samochód osobowy m-ki V. o nr rej. [...], znajdując się w stanie pod wpływem środka odurzającego działającego podobnie do alkoholu równoważnego ze stanem nietrzeźwości w odniesieniu do alkoholu etylowego, mając we krwi m.in. amfetaminę w stężeniu nie mniejszym niż 339,4 ng/ml”,

tj. przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., za które wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności (pkt 3 wyroku).

Tym samym wyrokiem Sąd na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 88 k.k. orzekł wobec oskarżonego karę łączną 25 lat pozbawienia wolności i na podstawie art. 77 § 2 k.k. zastrzegł, że skorzystanie przez skazanego z warunkowego zwolnienia z odbycia reszty kary będzie możliwe po odbyciu kary co najmniej 20 lat pozbawienia wolności (pkt 4 wyroku). Ponadto Sąd orzekł w przedmiocie świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (pkt 6 wyroku) oraz zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych (pkt 7 wyroku).

Po rozpoznaniu apelacji Prokuratora Rejonowego w Rudzie Śląskiej, w której zarzucono szczegółowo opisane naruszenie art. 41 § 1a k.k. oraz art. 41a § 2 k.k., oraz apelacji dwóch obrońców oskarżonego, w których zarzucono szczegółowo opisaną obrazę art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., art. 193 § 1 k.p.k., art. 202 § 3 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k., art. 167 k.p.k. oraz rażącą niewspółmierność kary, a ponadto błąd w ustaleniach faktycznych, naruszenie art. 99a § 1 k.p.k., art. 174 k.p.k. w zw. z art. 143 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 4 i 7 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k., Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 18 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 184/23, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- „- na mocy art. 41 § 1a k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 roku w związku z czynem przypisanym oskarżonemu w punkcie 2, orzekł wobec oskarżonego D. G. a środek karny w postaci zakazu wykonywania działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na okres 5 lat,
- na mocy art. 41a § 2 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 roku w związku z czynem przypisanym oskarżonemu w punkcie 2,

orzekł wobec oskarżonego D. G. a środek karny w postaci zakazu kontaktowania się we wszelki sposób z pokrzywdzoną X.Y. oraz zbliżania się do niej na odległość nie mniejszą niż 20 metrów na okres 5 lat,

- uchylił rozstrzygnięcie z punktu 4 w zakresie, w jakim dotyczy ono obostrzenia możliwości skorzystania przez skazanego z prawa o ubieganie się o warunkowe przedterminowe zwolnienie” (pkt 1 wyroku),

w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymując w mocy (pkt 2 wyroku).

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, zaskarżając go w całości, zarzucając:

1. „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a to art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na wadliwym przeprowadzeniu kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji poprzez wydanie orzeczenia utrzymującego ten wyrok w mocy w części dotyczącej skazania D. G. a za czyn wyczerpujący ustawowe znamiona występkę z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 kk. (pkt 2 wyroku Sądu I instancji), polegający na tym, że w okresie od października 2014 r. do końca 2017 r. w R. działając czynem ciągłym w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dopuścił się wielokrotnie wobec małoletniej poniżej lat 15 X.Y. innej czynności seksualnej poprzez dotykanie jej ciała, w tym piersi, pośladków i narządów intymnych, w sytuacji gdy w sprawie zachodziły podstawy do uniewinnienia skazanego, z uwagi na wystąpienie negatywnej przesłanki procesowej albowiem:

1. z dowodów ujawnionych oraz przeprowadzonych w toku rozprawy głównej wynika, iż pokrzywdzona przejawia niski walor wiarygodności psychologicznej i skłonność do stosowania kłamstwa, co powinno wpłynąć na dokonanie oceny jej zeznań ze szczególną ostrożnością i wnikliwością, zwłaszcza że X.Y. posiada silny motyw w pomówieniu skazanego o takie właściwości lub czyny, które mogłyby spowodować zaostrenie jego odpowiedzialności karnej za czyn popełniony na szkodę jej matki i niej samej,

b. opis czynu i jego zakres temporalny został zredagowany wyłącznie na użytek niniejszego postępowania, w szczególności biorąc pod uwagę treść art. 10 § 1 k.k., a tymczasem Sądy obu instancji bezkrytycznie dały wiarę tezom aktu oskarżenia i niespójnym twierdzeniom pokrzywdzonej, mającej motyw w pomówieniu skazanego D. G. a o takie zachowania, których celem jest zaostrenie jego odpowiedzialności karnej za popełniony czyn, który - co zdumiewające - miał zostać popełniony akurat w okresie, poczynając od ukończenia przez skazanego 17 lat, tj. od chwili osiągnięcia przez niego zdolności wiekowej do odpowiedzialności karnej,

2. rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a to art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 zd. 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k. w zw. z art. 143 § 1 pkt 2 k.p.k., polegające na wadliwym przeprowadzeniu kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji poprzez wydanie orzeczenia utrzymującego ten wyrok w mocy w części dotyczącej skazania D. G. a za czyn wyczerpujący ustawowe znamiona zbrodni z art. 148 § 1 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w ramach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k., polegający na dokonaniu zabójstwa E. F. i usiłowaniu zabójstwa X.Y. , w sytuacji gdy w sprawie zachodziły podstawy do uniewinnienia skazanego, z uwagi na wystąpienie negatywnej przesłanki procesowej albowiem:

a. prawidłowa analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie prowadzi do wniosku, że skazany nie miał zamiaru pozbawienia życia pokrzywdzonej E. F. i X.Y. , a jego zachowanie nie wyczerpało znamion zabójstwa i usiłowania zabójstwa, lecz przestępstwa opisanego w art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. na szkodę E. F. oraz z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. na szkodę X.Y. , zwłaszcza że gdyby skazany działał z zamiarem pozbawienia życia E. F. i X.Y. , nie byłoby przeszkód aby zamiar ten zrealizować, zwłaszcza że D. G. dysponował przewagą nad pokrzywdzonymi w każdym wymiarze i pozostawił je przytomne, a skutek w postaci wystąpienia zgonu pokrzywdzonej E. F. nastąpił następnego dnia, przy czym w tym zakresie podkreślenia wymaga fakt, iż dowód z wyjaśnień D. G. a

(mający wpływ na ocenę zamiaru sprawcy w chwili czynu) zastąpiono — z naruszeniem art 174 k.p.k. — materiałem dowodowym zgromadzonym bezpośrednio po jego zatrzymaniu w obecności uzbrojonych funkcjonariuszy Policji, bez udziału prokuratora i obrońcy i stanie pod wpływem środków odurzających,

b. w niniejszej sprawie istnieje związek między stwierdzonymi u skazanego zaburzeniami osobowości i zaburzeniami procesów poznawczych tempore criminis a stanem odurzenia, co doprowadziło do ograniczenia poczytalności D. G. a w chwili czynu ze skutkami wynikającymi z art. 31 § 2 k.k., zwłaszcza że zastosowanie przepisu art. 31 § 3 k.k. jest wyłączone, jeżeli przyczyna niepoczytalności tkwi w stanie chorobowym, nawet jeśli takie zaburzenia psychiczne są konsekwencją używania przez sprawcę narkotyków, a za przyjęciem tezy o atypowym oddziaływaniu narkotyków na organizm skazanego optuje fakt, iż D. G. , u którego występował ciąg politoksykomaniczny i schizoidalne zaburzenia osobowości, nie mógł przewidzieć wpływu substancji psychoaktywnych na jego organizm”.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

- „1. uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 grudnia 2023 r., sygn. akt II AKa 184/23 w części utrzymującej w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20 stycznia 2023 r., sygn. akt IV K 116/22 w zakresie dotyczącym czynu z art. 200 § 1 kk. w zw. z art. 12 § 1 kk., opisanego w pkt III. rubrum wyroku Sądu I instancji, a w pkt 2 jego sentencji oraz uchylenie wyroku Sądu I instancji w tej części i uniewinnienie skazanego od popełnienia tego czynu,
2. uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji w pozostałym zakresie”.

W odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w R. wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, w związku z czym podlegała oddaleniu na posiedzeniu w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wbrew twierdzeniom obrońcy skazanego kontrola odwoławcza przeprowadzona przez Sąd Apelacyjny w Katowicach została przeprowadzona w sposób prawidłowy. O naruszeniu art. 433 § 2 k.p.k. można twierdzić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, zaś o obrazie art. 457 § 3 k.p.k. - gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji. Sąd odwoławczy w sprawie wnikliwie odniósł się do zarzutów postawionych w apelacjach obrońcy oskarżonego D. G. a wnikliwie i bardzo szczegółowo (s. 3-16). W zakresie zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych dotyczącego strony podmiotowej skazanego z art. 148 § 1 k.k. Sąd wskazał na okoliczności stanu faktycznego przemawiające za przyjęciem umyślności pozbawienia życia pokrzywdzonej E. F. . Z kolei w zakresie zarzutu apelacyjnego, w którym wskazano na ograniczoną poczytalność skazanego, Sąd w uzasadniony sposób oparł się na opinii psychiatrycznej, w której nie stwierdzono u oskarżonego choroby psychicznej ani upośledzenia umysłowego, a ponadto biegli wykluczyli inne czynniki pozwalające na stwierdzenie, że można w przypadku skazanego skorzystać z art. 31 § 2 k.k.

Należy dodać, że Sąd odwoławczy na rozprawie odwoławczej w dniu 30 października 2023 r. dopuścił na wniosek obrońcy oskarżonego opinię prywatną analityka toksykologa oraz specjalisty z zakresu toksykologii medycznej, a jednocześnie przeprowadził uzupełniające postępowanie dowodowe poprzez przesłuchanie biegłych. Podczas tego przesłuchania podtrzymali oni wnioski zawarte we wcześniej sformułowanej opinii. Jednocześnie należy stwierdzić, że obrońca nie wykazał jakichkolwiek nieprawidłowości co do postępowania Sądu odwoławczego.

Niezależnie od powyższego warto wskazać, że Sąd odwoławczy wyjaśnił, z jakiego powodu uzasadnienie wyroku Sądu I instancji umożliwia analizę motywów, jakimi Sąd ten kierował się wydając orzeczenie. Sąd odwoławczy wykazał również całkowitą bezzasadność zarzutu dotyczącego dowodu z przesłuchania oskarżonego, zarzutu związanego z kwestią zamiaru pozbawienia życia pokrzywdzonej X.Y. , a także wiarygodności zeznań tej pokrzywdzonej. Rozważania

Sądu odwoławczego są precyzyjne, konkretne i niezawierające jakichkolwiek luk. Już z tego powodu kasacja nie mogła być uznana za zasadną.

Należy jednocześnie podkreślić, że skarżący całkowicie nieprawidłowo sformułował zarzuty kasacyjne wskazując, że doszło do naruszenia art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. Z tak postawionego zarzutu nie wynika bowiem, na czym dokładnie ma polegać podnoszone przez skarżącego naruszenie prawa. Rzecz bowiem w tym, że Sąd odwoławczy przepisu tego nie stosował, a jedynie dokonywał kontroli orzeczenia w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów.

Nie jest to jednak zasadniczy argument przemawiający za oczywistą bezzasadnością kasacji.

Kluczową racją uznania jej bezzasadności w stopniu oczywistym wynikała z faktu, że uzasadnienie kasacji stanowi niemal dosłowne powtórzenie uzasadnienia apelacji. Na stronach 6-11 kasacji (a zatem w zasadzie w całości uzasadnienia) można znaleźć całe akapity ze stron 8-15 apelacji. To, czym różni się treść wskazanych fragmentów obu dokumentów, to nieliczne wtrącenia (np. na stronie 8 dwa zdania: „Uchybienie powyższemu świadczy o wadliwym przeprowadzeniu kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji” oraz „Niezależnie od powyższych okoliczności, zaskarżone niniejszą kasacją orzeczenie jest wadliwe nie tylko z uwagi na brak zastosowania art. 31 § 2 k.k., ale z uwagi na błędne wskazanie, iż D. G. swoim zachowaniem wyczerpał znamiona zbrodni z art. 148 § 1 k.k. i to w niemalże wszystkich formach stadialnych, zarówno w postaci dokonania i usiłowania”). Na całej stronie 9 kasacji jedyną nowością względem apelacji jest sformułowanie: „Sądy obu instancji”, zaś na s. 10 kasacji nawet przeformułowanie zdania z apelacji (s. 14) okazało się nieudolne, co doprowadziło do powstania błędów językowych („Tymczasem orzekające w sprawie sądy, bezkrytycznie dał wiarę tezm oskarżenia”).

Porównanie treści uzasadnienia kasacji i apelacji prowadzi do wniosku, że obrońca niekiedy łączy lub rozdziela akapity, co prawdopodobnie miało ukryć fakt, że mowa o pismach zawierających taką samą treść. W zasadzie ten sposób prowadzenia wyводу dyskwalifikuje kasację jako taką, bowiem stanowi wyraźny dowód na kwestionowanie po raz kolejny argumentacji Sądu I instancji – nie zaś na wykazywanie naruszenia prawa przez Sąd odwoławczy (co oczywiście wymagałoby

całkowicie odmiennego uzasadnienia, biorąc pod uwagę treść m.in. art. 523 § 1 k.p.k.). Przede wszystkim jednak sposób postępowania obrońcy skazanego jest niedopuszczalny i świadczy nie tylko o braku należytej staranności w wykonywaniu obowiązków obrończych, ale również wskazuje na poważne lekceważenia skazanego – jako swojego klienta – oraz Sądu Najwyższego – jako adresata kasacji.

Wszystkie powyższe argumenty przemawiają za przyjęciem, że kasacja nie wykazała jakichkolwiek naruszeń prawa na etapie postępowania odwoławczego. Tym samym okazała się ona w stopniu oczywistym bezzasadna.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[ał]